

Pirkanmaan hyvinvointialueen järjestöavustusselvitys

Sisällys

Järjestöavustusselvitys	2
Tausta	2
Tavoitteet	2
Termistö.....	3
Avustuskokonaisuudet Pirkanmaalla.....	3
Pirkanmaan pelastuslaitos.....	3
Sote-järjestöt Pirkanmaalla	3
Avustusmallin luonnos.....	4
Avustuskriteerit järjestötoimijoille	6
Toiminta-avustuskriteerit	7
Kumppanuusavustuskriteerit	7
Vaikutukset kuntien käytäntöihin.....	7
Etenemissuunnitelma	8
Avustustoiminnan periaatteet 2023	8
Riskien arviointi	9
Selvityksen lähteet.....	9

Järjestöavustusselvitys

Tässä selvityksessä on tarkoitus tarkastella tulevan Pirkanmaan hyvinvointialueen näkökulmasta harkinnanvaraisia järjestöavustuksia sekä hyvinvointialueen ja kuntien välistä avustusjakoa. Pirkanmaan hyvinvointialue kattaa käynnistyessään 23 kunnan sote-palvelut. Järjestöavustuskäytännöissä on Pirkanmaalla kuntakohtaisia eroavaisuuksia.

Tausta

Järjestöjen toimintaedellytysten ja vaikuttamismahdollisuuksien tukemisesta osana kuntien ja hyvinvointialueiden toimintaa säädetään sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä koskevassa laissa. Sekä kunnilla että hyvinvointialueella on ensisijainen vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä siltä osin kuin se kytkeytyy kunnan tai hyvinvointialueen lakisääteisiin tehtäviin. Hyvinvointialueen ensisijainen vastuu on järjestää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021, 6-8§) kun kuntien vastuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä jakautuu useisiin eri lakisääteisiin tehtäviin (HE 241/2020 vp, perustelut) kuten ehkäisevään päihdetyöhön (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä 523/2015), kotoutumisen tukeen (HE eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetuksi laiksi ja siihen liittyviksi laeiksi; Laki kotoutumisen edistämisestä 1386/2010), avoimeen varhaiskasvatukseen (Varhaiskasvatuslaki 540/2018), kulttuurin ja taiteen harrastamiseen (Laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/219) sekä niihin liittyviin kansalaistoiminnan edistämiseen sekä liikuntapalvelujen ja terveyttä ja hyvinvointia edistävän eri kohderyhmät huomioon ottavan liikunnan järjestämiseen sekä kansalaistoiminnan tukemiseen (Liikuntalaki 390/2015).

Sote-uudistuksessa yhtenä merkittävänä rajapintana on ollut järjestöyhteistyö ja järjestöjen toimintaedellytysten säilyminen uudistuksessa. Suomessa toimivista rekisteröidyistä yhdistyksistä sosiaali- ja terveysalan yhdistyksiä on 10% ja rekisteröidyistä säätiöistä 16%. Valviran rekisterin mukaan sosiaali-, varhaiskasvatus- ja terveystalouden tuottajaksi on rekisteröitynyt 869 järjestöä, joiden osuus sosiaali- ja varhaiskasvatuksen palveluntuottajina on 18% ja terveystalouden tuottajina 3%. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä sekä sosiaali- ja terveystaloutta tuottavina tahoina järjestöt ovat merkittävässä asemassa.

Pirkanmaan hyvinvointialueen valmisteluissa on järjestökokonaisuuden valmisteltutyötä koostettu yhdessä peruspalvelut työryhmässä, tehden yhteistyötä kunta- ja järjestötoimijoiden kanssa. Pirkanmaan suurin järjestöavustusten myöntäjäkunta Tampere on ollut tiiviissä yhteistyössä valmisteluiden aikana.

Tavoitteet

Järjestöavustusvalmistelussa tavoitteena on ollut luoda selkeä työnjako kuntien ja hyvinvointialueen välille. Selkeällä työnjaolla varmistetaan sujuva avustusvalmistelu sekä selkeä viestintä avustusten hakijoille. Järjestöjen toiminnan tukemisessa lähtökohtaisesti toimintaa tuetaan joko hyvinvointialueen tai kunnan toimesta välttämättä samanaikaista avustamista tai pienien avustuskokonaisuuksien pilkkomista. Järjestöjen toimintaedellytysten ei tule heiketä muutoksessa ja pyritään siihen, että avustustoiminnan vaikuttavuutta parannetaan. Valmistelua ja päätöksentekoa tehdään huomioiden kuntien sekä hyvinvointialueiden toimintatapojen valmistelu siten, että nyt päätettävä järjestöavustusmalli myötäilee valtakunnallista linjaa. Pirkanmaan avustusmallin tulee sisältää myös yhteistyö kuntien ja hyvinvointialueen välillä. Ostopalveluin tuotettavaa toimintaa ei tueta avustuksin.

Termistö

Toiminta-avustus on **yleisavustus**, jota voivat hakea yhdistykset ja yhteisöt yhteisön sääntöjen mukaiseen toimintaan.

Kumppanuusavustusta maksetaan yhdistykselle tai yhteisölle joko yhteisön sääntöjen mukaiseen perus- tai kohdennettuun toimintaan. Kumppanuusavustuksille on tyypillistä, että joku muu julkista valtaa edustava taho on sitoutunut toiminnan rahoittamiseen.

Tila-avustukset tarkoittavat järjestöjen saamaa maksutonta tilan käyttömahdollisuutta kuntien kiinteistöihin.

Avustuskokonaisuudet Pirkanmaalla

Pirkanmaan pelastuslaitos

Pirkanmaan pelastuslaitos tukee pienin avustussummin eriasteista toimintaa kuten esimerkiksi Tulikukat yhtyettä, jotka hakevat avustuksia pelastuslaitokselta noin 1000 euroa vuodessa. Vuonna 2021 pienimuotoisia avustuksia maksettiin 2000e ja 1200 euroa sitä edeltävänä vuonna.

VPK -sopimuspalokunnille myönnetään myös ns toimintatonna. (juhlavuosiin, nuorisotoimintaan) Pieniä avustuksia esim Pirkkalaa on avustettu pienellä summalla uuden veneen hankinnassa.

Lisäksi yli 3miljoonaa euroa vuodessa sopimukseen perustuvaa toimintaa ja rinnastettavissa ostopalveluihin. Palvelutasopäätöksellä sopimuskunta tuottaa ostopalvelua pelastuslaitokselle. Myös Suomen meripelastusseura myös sopimus pohjaisesti tuottaa palveluita.

Hyvinvointialueen muutoksessa sopimukset siirtyvät entisillään.

Sote-järjestöt Pirkanmaalla

Pirkanmaalla Sote-yhdistysten osuus rekisteröidyistä yhdistyksistä on 10%. Sotesäätiöitä Pirkanmaalla toimii vuoden 2019 tilastojen mukaan 42. Yhdistyksiä oli kunnittain seuraavasti: Akaa 293, Hämeenkyrö 190, Ikaalinen 229, Juupajoki 49, Kangasala 391, Kihniö 72, Kuhmoinen 105, Lempäälä 333, Mänttä-Vilppula 256, Nokia 412, Orivesi 191, Parkano 181, Pirkkala 170, Punkalaidun 72, Pälkäne 171, Ruovesi 133, Sastamala 532, Tampere 4138, Urjala 135, Valkeakoski 366, Vesilahti 86, Virrat 204, Ylöjärvi 400. Järjestömuotoisia terveyspalveluita tuottivat vuonna 2020 Pirkanmaalla 17 järjestöä, joilla oli 20 toimintayksikköä ja järjestömuotoista sosiaali- ja varhaiskasvatuspalvelua 73 järjestöä, joilla oli 140. (Sosiaali- ja terveysalan järjestöt Suomessa 2021).

Valtaosa sote-järjestöjen toiminnasta on hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa, jota kunnat tukevat toiminta-avustuksin. Sote-järjestöt tarjoavat apua ja tukea muun muassa matalan kynnyksen ja kohtaamispaikkatoimintaan, arkea tukeviin toimintoihin, kriisi- ja keskustelutukeen, väkivaltatyöhön, tukihenkilötoimintaan ja yleishyödyllisiin sosiaali- ja terveyspalveluihin. Ostopalveluina tuotettavan toiminnan ja vapaaehtoistoiminnan välimaastoon jää järjestölähtöinen auttamistoiminta. Osaa toiminnoista rahoittaa myös STEA.

Vuoden 2017/2018 myönnettyjen yleisavustusten mukaan Pirkanmaalla avustuksia myönnetään keskimäärin 2€/asukas. Noin 65% sote-järjestöistä Pirkanmaalla hakee vuosittain taloudellista avustusta kunnalta. Yhtenä avustusmuotona kunnat ovat tukeneet järjestöjä nk. tila-avustuksin, jolloin järjestöt saavat käyttää kuntien tiloja maksutta. Pirkanmaalla edellä mainittua tukimuotoa saa noin 50% järjestöistä. Poikkeuksena yllä mainittuihin muodostaa Tampereen kaupunki, joka on tukenut sote-järjestöjä avustuksin keskimäärin 19€/asukas tukien noin 80% tamperelaisista sote-järjestöistä pääasiassa rahallisesti. Tila-avustuksia Tampereella käyttää vain noin 15% järjestöistä.

Avustusmallin luonnos

Kuntien, kuntayhtymien, järjestöjen ja yhdistysten sekä hyvinvointialueen järjestöavustusmalli pohjautuu vuosittaiselle neuvottelulle hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta sekä valtuustokausittain järjestöjen toimintaedellytysten ja vaikuttamismahdollisuuksien tukemisen periaatteista ja työnjaosta.

Hyvinvointialueen avustusmallissa kunnat avustaisivat edelleen eri alojen, myös sosiaali- ja terveystalouden, järjestöjä ja yhdistyksiä kunnassa sovittujen järjestöavustuskriteerien ja sopimusten mukaisesti. Paikallisen osallisuutta ja yhteisöllisyyttä vahvistavan sekä hyvinvointia ja terveyttä edistävän toiminnan tukeminen olisi jatkossakin kuntien vastuulla. Tällaisia toimintoja olisivat esim. vapaaehtoisvoimin toteutetut kerhot, ryhmät, koulutukset, tapahtumat, retket ja leirit.

Järjestöavustusvalmisteluissa avustusmallista on ollut käytettävissä kaksi vaihtoehtoista mallia. Vaihtoehdossa A avustukset jakautuvat järjestön tehtävien mukaan ja vaihtoehdossa B järjestöjen tehtävien mukaan, mutta hyvinvointialueelle siirtyisivät vain alueellisesti tai ylikunnallisesti toimintaa järjestävät järjestöt.

Vaihtoehto A:

- **Hyvinvointialueelle** siirtyisivät avustettavaksi sen lakisääteisiä tehtäviä tukeva ja täydentävä järjestölähtöinen toiminta, joka pitää sisällään sote-palveluiden kiinteän tukitoiminnan, hyvinvointialueen asiakkaiden terveyttä ja hyvinvointia edistävän toiminnan kuten vertaistuen, neuvonnan ja ohjauksen sekä pelastusalan. Tarkemmin toiminnallisesti eritellen:
  - Sote-palvelujen kiinteä tukitoiminta
  - Ikääntyneiden kotona asumisen tuki
  - (Ammatillinen) perheitä tukeva työ erityistä tukeva tarvitseville
  - Kriisi- ja väkivaltatyö
  - Terveystalouden neuvonta
  - Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien seksuaaliterapia
  - Kehitysvammaisten toimintakyvyn tuki
  - Etsivä työ
  - Sosiaalinen kuntoutus
  - Rakenteellinen sosiaalityö?
  - Pelastusala
  - Potilas-, vammais-, omais- ja kriisityötä tekevien järjestöjen toiminta (vertaistuki, neuvonta ja ohjaus)
  - Mielenterveystyö ja mielenterveyskuntoutujien tuki
  - Päihdeongelmaisten tuki
  - Sote-järjestöjen verkostojärjestöt

- **Kuntien** avustettaviksi jäisivät niiden lakisääteisiä tehtäviä tukeva toiminta, kaikille kuntalaisille suunnattu harrastus- ja ryhmätoiminta sekä
  - Ehkäisevä päihdetyö (myös toipumisen jälkeen)
  - Mielen voimavarojen vahvistaminen
  - Kotoutumisen tuki
  - Avoin varhaiskasvatus
  - Kohdennettu nuorisotyö ja nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen
  - Etsivä nuorisotyö
  - Kaupunginosien kohtaamispaikat ja alueellinen yhdyskuntatyö
  - IT-tuki
  - Yksinäisyyden vähentäminen (esim. ystävöiminnalla)
  - Asumisneuvonta
  - Työllistymisen edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen
  - Ihmisoikeustyö (erityisesti vammaisjärjestöjen)
  - Ruoka ym. materiaallinen apu
  - Kulttuurin ja taiteen harrastamisen sekä niihin liittyvän kansalaistoiminnan edistäminen
  - Liikuntapalvelujen sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävän eri kohderyhmät huomioon ottavan liikunnan järjestäminen sekä kansalaistoiminnan tukeminen
  - Kaikille suunnattu harrastus- tai ryhmätoiminta; voi kohdentua vain tietyille ikä- tai väestöryhmälle (kuten lapset/nuoret/ ikäihmiset tai tytöt/miehet/maahanmuuttajanaiset)

- **Yhteistyössä** hyvinvointialueen ja kuntien kesken neuvotellen
  - Mielenterveystyö
  - Ehkäisevä päihdetyö
  - Yhdyskuntatyö
  - (Nuorten) syrjäytymisen ehkäiseminen ja sosiaalinen kuntoutus
  - Kehitysvammaisten ja erityistä tukea tarvitsevien hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen
  - Paperittomat

Vaihtoehto B:

- Hyvinvointialueelle siirtyisivät avustettavaksi sen lakisääteisiä tehtäviä tukeva ja täydentävä järjestölähtöinen toiminta, joka pitää sisällään sote-palveluiden kiinteän tukitoiminnan, hyvinvointialueen asiakkaiden terveyttä ja hyvinvointia edistävän toiminnan kuten vertaistuen, neuvonnan ja ohjauksen silloin kun toiminta on **alueellisesti kattavaa** sekä pelastusalan.
  - Sote-palvelujen kiinteä tukitoiminta
  - Ikääntyneiden kotona asumisen tuki
  - Kriisi- ja väkivaltatyö
  - Terveysneuvonta
  - Seksuaali- ja sukupuolivähemmistöihin kuuluvien seksuaaliterapia
  - Kehitysvammaisten toimintakyvyn tuki
  - Etsivä työ
  - Sosiaalinen kuntoutus (pl. nuoret)
  - Pelastusala
  - Potilas-, vammais-, omais- ja kriisityötä tekevien järjestöjen toiminta (vertaistuki, neuvonta ja ohjaus)
  - Mielenterveyskuntoutujien tuki
  - Päihdeongelmaisten tuki

- Sote-järjestöjen verkostojärjestöt
- Kuntien avustettavaksi jäisivät niiden lakisääteisiä tehtäviä tukeva toiminta, kaikille kuntalaisille suunnattu harrastus- ja ryhmätoiminta, ihmisoikeustyö, päihde- ja mielenterveystyö, nuorten sosiaalinen kuntoutus, perheitä tukeva työ sekä paikallinen sote-palvelujen kiinteä tukitoiminta (kuten etsivä työ, ikäihmisten kotona asumisen tuki, kehitysvammaisten toimintakyvyn tuki, ”rakenteellinen sosiaalityö”/yhdyskuntatyö).
  - Ehkäisevä päihdetyö ja päihdeongelmaisten tuki
  - Mielen voimavarojen vahvistaminen ja mielenterveystyö
  - Kotoutumisen tuki
  - Avoin varhaiskasvatus ja (ammattillinen) perheitä tukeva työ erityistä tukeva tarvitseville
  - Kohdennettu nuorisotyö ja nuorten syrjäytymisen ehkäiseminen (ml. sosiaalinen kuntoutus)
  - Kaupunginosien kohtaamispaikat ja alueellinen yhdyskuntatyö
  - IT-tuki
  - Ikääntyneiden kotona asumisen tuki (tällä hetkellä luonteeltaan hyvin paikallista)
  - Etsivä nuorisotyö sekä etsivä vanhustyö ja etsivä naistyö (tällä hetkellä luonteeltaan hyvin paikallista)
  - Yksinäisyyden vähentäminen (esim. ystävöiminnalla)
  - Asumisneuvonta
  - Työllistymisen edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen
  - Kehitysvammaisten toimintakyvyn tuki (tällä hetkellä luonteeltaan hyvin paikallista)
  - Ihmisoikeustyö (erityisesti vammaisjärjestöjen)
  - Ruoka ym. materiaallinen apu
  - Kulttuurin ja taiteen harrastamisen sekä niihin liittyvän kansalaistoiminnan edistäminen
  - Liikuntapalvelujen sekä terveyttä ja hyvinvointia edistävän eri kohderyhmät huomioon ottavan liikunnan järjestäminen sekä kansalaistoiminnan tukeminen
  - Kaikille suunnattu harrastus- tai ryhmätoiminta; voi kohdentua vain tietyille ikä- tai väestöryhmälle (kuten lapset/nuoret/ ikäihmiset tai tytöt/miehet/maahanmuuttajanaiset)

Avustuskriteerit järjestötoimijoille

Avustusta voidaan myöntää hakijalle, jonka kotipaikka ja toiminta ovat Pirkanmaalla tai, jonka säännöllinen toiminta sijoittuu Pirkanmaan alueelle. Avustettavien yhteisöjen tulee toiminnassaan noudattaa voimassa olevia lakeja ja asetuksia, hyviä tapoja sekä yleisesti hyväksytyjä eettisiä periaatteita. Euroopan unionin oikeuden mukaisesti valtiontukia ei voida myöntää yritystoimintaan. Käsitteeseen yritys luetaan kuuluvaksi myös yhdistykset, säätiöt ja kolmannen sektorin toimijat, mikäli he harjoittavat taloudellista toimintaa tarjoten markkinoilla tavaroita tai palveluita. Avustuksissa tulee huomioida myönnettävien avustusten kilpailu- ja kauppavaikutusten lisäksi valtiontukisääntely, jonka näkökulmasta yritys on taloudellista toimintaa harjoittava yksikkö riippumatta sen oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta. Näin ollen, vaikka yritys olisi määritelty voittoa tavoittelemattomaksi, siltä osin kuin se toimii markkinoilla, siihen voidaan soveltaa valtiontukisääntelyä. Valtion tueksi luetaan julkisen sektorin, johon kuuluvat valtio, kunta, kuntayhtymä tai muu julkisen tahon yhteisöille myöntämä tai julkisesta tahosta johtuva tuki. Palvelujen tuottaminen ja yleishyödyllinen toiminta on erotettava selvästi toisistaan, joko erilliseen säätiöön tai yhtiöön, tai yhdistyksessä ainakin omalle kustannuspaikalle. Julkista avustusta voi saada vain yleishyödylliseen toimintaan. Avustusta ei myönnetä uskonnon harjoittamiseen. (Avustustoiminnan yleiset periaatteet, Tampere.)

Järjestöavustuksia kuhunkin toimintaan tuetaan pääasiassa joko kuntien tai hyvinvointialueen osalta. Kuitenkin järjestöjen toimintaedellytysten tulee säilyä ja vaikuttavuutta pyrkiä parantamaan. On mahdollista, joka voi edellyttää järjestöjen avustusten jakautumista sekä hyvinvointialueen että kuntien kesken.

Toiminta-avustuskriteerit

Toiminta-avustuksilla tuetaan järjestöjen toimintaa, joka täyttää seuraavat kriteerit:

- Sote-järjestöjen ammatillisesti johdettu toiminta
- Järjestöt voivat hakea avustuksia yhdessä ja toteuttaa toimintaa yhteisvastuullisesti
- Palvelee alueellisesti tai ylikunnallisesti hyvinvointialueen asukkaita palvelutarpeiden mukaisesti
- Vastaa hyvinvointialueen asukkaiden hyvinvoinnin vajeisiin
- Toteuttaa hyvinvointialueen hyvinvointisuunnitelman strategisia painopisteitä
- Täydentää hyvinvointialueen järjestämistä vastaavalla olevia sosiaali- ja terveyspalveluja

Kumppanuusavustuskriteerit

Kumppanuusavustuksilla olisi samat kriteerit kuin toiminta-avustuksilla, mutta niissä olisi kyse toiminnasta, jonka perusrahoitus tulee Sosiaali- ja terveysjärjestöjen avustuskeskus STEAlta tai ESR hankerahoituksena ELY-keskukselta. Näin hyvinvointialueen avustus toimisi toiminnan täydentävänä julkisena rahoituksena. Kumppanuusavustuksista neuvoteltaisiin järjestöjen kanssa aina erikseen ja niissä huomioitaisiin toiminnan jatkuvuus myös hankeajan jälkeen.

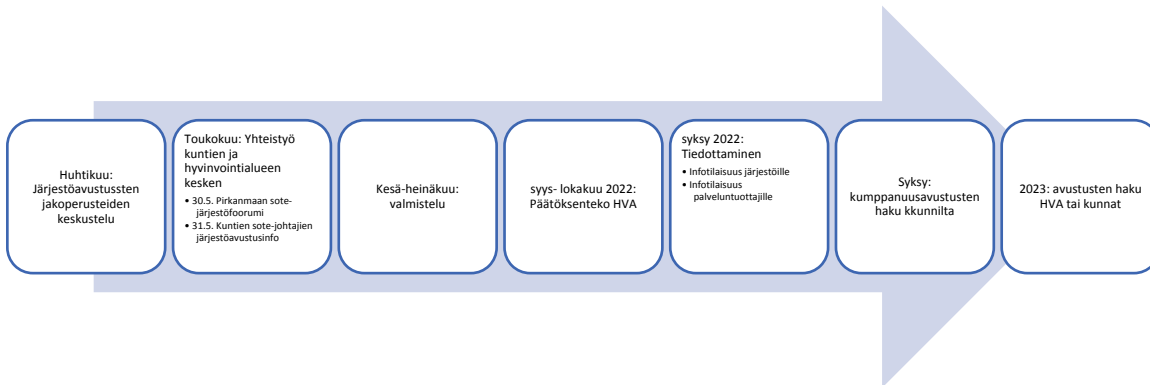
Vaikutukset kuntien käytäntöihin

Kunnat rahoittavat edelleen kunnan alueella paikallisesti toimivia yhdistyksiä ja yhteisöjä. Kunnat linjaavat omat avustustavat ja avustusten myöntämisperusteet kuntakohtaisesti. Avustusten jakoperusteet määritellään kuntakohtaisesti ja osa kunnista on ilmoittanut tarkastelevansa avustuskokonaisuutta lähikuukausien aikana.

Etenemissuunnitelma

Järjestöavustuksien jakautumista kuntien kesken on valmisteltu Pirkanmaan hyvinvointialueen valmistelun yhteydessä yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Tampereen kaupunginhallitus on tehnyt päätöksen edetä vaihtoehdon B mukaisesti ja hyvinvointialueen valmistelu noudattaa samaa linjaa.

Elokuussa tehtävän hyvinvointialueen päätöksen jälkeen tulee valmistella syksyn avustusvalmistelu yhteistyössä hyvinvointialueen sekä kuntien kanssa. Ennen hakuajan alkua tulee sekä kuntia että järjestöjä tiedottaa avoimesti ja selkeästi avustusjaon perusteista.

Avustustoiminnan periaatteet 2023

Hyvinvointialue myöntää avustuksia sellaiseen järjestötoimintaan, joka on hyvinvointialueen strategian mukaista ja noudattaa avustustoiminnan periaatteita täydentäen hyvinvointialueen toimintaa.

Sote-järjestöjen toiminta on pääasiassa hyvinvointia ja terveyttä edistävää toimintaa. Hyvinvointialueen aloittaessa toimintansa vuoden 2023 alusta, esitetään järjestöavustustoiminnan periaatteeksi vaihtoehtoista mallia B, johon on Tampereen kaupunginhallitus päätenyt 13.6.2022 kokouksessaan.

Vaihtoehdon B mukaisesti hyvinvointialueelle avustettaviksi toiminnoiksi siirtyvät vuoden 2023 alusta **sosiaali- ja terveystalvueluita täydentävä järjestölähtöinen toiminta siltä osin, kun toiminta on alueellista tai ylikunnallista. Avustettavien järjestöjen toimintaan ohjaututaan pääasiassa sote-palveluista.**

Ylikunnallisuus / alueellisuus tarkoittaa sitä, että toimintaan on mahdollista osallistua yhdenvertaisesti kotikunnasta riippumatta. Järjestöllä tulee olla realistiset mahdollisuudet toteuttaa toimintaa väestöpohja huomioon ottaen.

Hyvinvointialueen ja kuntien välille tulee muodostaa yhteistyösopimus asiantuntija-avusta avustusvalmisteluun. Pitkäaikaisten toimijoiden kanssa hyvinvointialue laatii yhteistyösopimuksen tukemaan sekä yhteistyötä että toiminnan kehittämistä.

Riskien arviointi

Avustustoiminnan jakautuessa riski järjestöjen toimintaedellytysten heikkeneminen avustusten vähenemisen muodossa koskee vaihtoehdosta riippuen osaa tai merkittävää osaa sote-järjestöistä. Isoimman toimijan, Tampereen, avustuskokonaisuus pienenee reilu 10% vaihtoehdosta riippuen. Kuntalaisten näkökulmasta järjestöjen toimintaedellytysten heikentyessä vähenee järjestöjen hyvinvointia ja terveyttä edistävä toiminta. Järjestötoiminnan heikentyminen voi näkyä julkisen sektorin palveluntarpeen kasvuna ja sitä myöten lisätä julkisen sektorin kustannuksia.

Mahdolliset epäselvyydet avustusvastuissa voivat heikentää avustusvalmisteluiden hallintaa ja hankaloittaa kumppanuuksien rakentamista. Hyvinvointialueen osalta avustusvalmisteluun yhteistyössä kuntien kanssa tulee aloittaa jo vuoden 2022 puolella. Mahdolliset rekrytointivaikeudet valmisteltutoiminnassa voivat viivästyttää järjestöjen avustuspäätöksiä.

Taloudelliset haasteet voivat lähivuosina luoda painetta säästää ja leikata määrärahoja. Myös kuntien intressi tukea sosiaali- ja terveysalan järjestöjä voi heiketä tulevaisuudessa.

Vaikutusten ennakoarviointi on laadittu Tampereen kaupungin toimesta.

Selvityksen lähteet

Avustustoiminnan yleiset periaatteet:

https://www.tampere.fi/tiedostot/c/bKbVupKzD/Liite_Kh_25.11.2019_Avustustoiminnan_yleiset_periaatteet_paivitys_2019.pdf

Hallituksen esitys eduskunnalle hyvinvointialueiden perustamisesta ja sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta koskevaksi lainsäädännöksi

<https://finlex.fi/fi/esitykset/he/2020/20200241>

Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämiseksi annetuksi laiksi sekä siihen liittyviksi laeiksi.

Järjestötieto sote-uudistuksessa. Tarpeet, tietovarannot ja tiedontuotannon kehittämisen suuntaviivat.

Toukokuu 2020, raportti. Janne Haikari. <https://www.soste.fi/wp-content/uploads/2020/05/2020-05-SOSTE-julkaisu-Jarjestot-mukana-muutoksessa-Jarjestotieto-sote-uudistuksessa.pdf>

Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150523>

Laki kotoutumisen edistämisestä <https://finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2010/20101386>

Laki kulttuuritoiminnasta <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2019/20190166>

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä <https://finlex.fi/fi/laki/alkup/2021/20210612>

Liikuntalaki <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2015/20150390>

Sosiaali- ja terveysalan järjestöt Suomessa 2021: järjestöjen muutostuki. Tutkija Janne Haikari

<https://innokyla.fi/sites/default/files/2021-11/Sote-j%C3%A4rjest%C3%B6t%20Suomessa%202021%20alueittain.pdf>

Varhaiskasvatuslaki <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180540>